

SỬ DỤNG HẦM BẢO QUẢN LÀM BẰNG VẬT LIỆU COMPOSITE TĂNG TÍNH HIỆU QUẢ KINH TẾ TRONG ĐÁNH BẮT XA BỜ

NGỌC LAN

Trong khai thác thủy sản trên biển, đặc biệt là khai thác xa bờ, khâu bảo quản sản phẩm sau khai thác có yếu tố quan trọng, quyết định đến chất lượng sản phẩm và hiệu quả kinh tế của chuyến đi biển. Đặc biệt, đối với một tỉnh có số lượng tàu tham gia khai thác thủy hải sản khá lớn như tỉnh ta. Với 5.000 tàu, trong đó có gần 1.000 tàu khai thác xa bờ với sản lượng đánh bắt đạt trên 30.000 tấn, chủ yếu phục vụ cho xuất khẩu và công nghiệp chế biến thì khâu bảo quản lại càng cần thiết hơn. Tuy nhiên, qua khảo sát, hầu hết các hầm bảo quản sản phẩm khai thác trên tàu cá của ngư dân tỉnh ta đều được làm từ các vật liệu đơn giản như gỗ, tấm xốp, ván, mút... nên thời gian sử dụng ngắn, hiệu quả bảo quản lại không cao, tỷ lệ hao hụt lớn nên ảnh hưởng rất nhiều đến chất lượng sản phẩm cũng như hiệu quả kinh tế. Vì vậy, việc tìm ra một loại vật liệu mới để giúp ngư dân cải hoán hầm bảo quản, tăng tính hiệu quả trong sản xuất, bảo quản và nâng cao chất lượng sản phẩm là rất cần thiết.

Để giúp ngư dân bảo quản sản phẩm sau khai thác đảm bảo an toàn vệ sinh thực phẩm, đồng thời giảm chi phí sản xuất, kéo dài thời gian chuyến đi biển, từ nguồn hỗ trợ của Cục Khai thác - Bảo vệ nguồn lợi thủy sản và Trung tâm Khuyến nông - Khuyến ngư tỉnh đã thực hiện mô hình bảo quản sản phẩm trên tàu cá bằng vật liệu composite. Mô hình cải tạo hầm bảo quản cá trên tàu bằng vật liệu composite được thực hiện trên 2 tàu của hộ ông Lê Thanh Bình và Nguyễn Văn Thăng tại xã Thanh Trạch, huyện Bố Trạch có quy mô 210m³/3 hầm/tàu, với tổng kinh phí đầu tư 210 triệu đồng/tàu, trong đó nhà nước hỗ trợ không hoàn lại 105 triệu đồng. Trên cơ sở các hầm bảo quản cũ được làm từ xốp, ván mút mỏng, các chủ tàu đã dỡ

bỏ lớp xốp, ván thông thường rồi thay bằng lớp xốp tông, tiếp đến lớp ván dày 3cm đã được sơn 3 lớp composite chống thấm và cách nhiệt ở bên ngoài. Sau 6 tháng thực hiện mô hình (từ tháng 6 đến 11/2010), hộ ông Lê Thanh Bình đã đi được 7 chuyến biển (55 ngày biển), sản lượng thu được ước tính 52 tấn, doanh thu 572 triệu đồng, trừ chi phí còn lại 358 triệu đồng. Hộ ông Nguyễn Văn Thăng đi được 7 chuyến biển (51 ngày biển), sản lượng thu trên 50 tấn, doanh thu 543 triệu đồng, trừ chi phí còn lại 368 triệu đồng. Hiệu quả bước đầu của mô hình đã chứng minh được tính hiệu quả về kinh tế, đặc biệt là vấn đề chất lượng sản phẩm trong khai thác trên tàu đánh bắt xa bờ.

Ông Lê Thanh Bình - hộ làm mô hình cho biết, trước đây tàu của ông làm hầm bảo quản sản phẩm khai thác bằng xốp, mút và tấm gỗ từ 3-5 phân, mỗi hầm tàu có diện tích 70m³ cũng phải mất từ 20-25 triệu đồng nhưng chỉ sử dụng được khoảng 2-3 năm là bị hư hỏng phải sửa chữa lại. Đặc biệt trong quá trình đánh bắt, do hầm bảo quản chỉ làm từ gỗ, xốp không đủ khả năng giữ lạnh lâu dài nên nước đá bảo quản khi tan chảy đã đọng nước lại phía trên sản phẩm một lớp dày, không những ảnh hưởng đến chất lượng sản phẩm, mà còn tăng tỷ lệ thất thoát trong bảo quản. Từ khi chuyển sang cải tạo hầm tàu bằng vật liệu composite đã đem lại hiệu quả kinh tế như: độ bền cao, lại tăng khả năng giữ lạnh nên sản phẩm được bảo quản rất tốt, tỉ lệ hao hụt chỉ khoảng 5%. Như trước đây, mỗi hầm bảo quản chỉ trữ được 5 tấn cá, sau 7-8 ngày trở về bến thì đã bị hư hỏng đến 6-7 tạ, còn bây giờ chỉ hư hỏng khoảng 2 tạ, sản phẩm cũng tươi hơn nên có giá trị hơn.

Theo ông Lê Xuân Phi - cán bộ chỉ đạo mô hình, loại vật liệu mới composite có độ bền cao nên

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

một số hộ có điều kiện kinh tế ở xã Cảnh Dương đã sử dụng phun dưới đáy tàu để chống hà ăn bám. Còn khi sử dụng trong làm hầm bảo quản thì sẽ rất thuận tiện cho công tác vệ sinh, không thấm nước, do đó hạn chế việc giảm chất lượng sản phẩm, đảm bảo được an toàn vệ sinh thực phẩm. Sau khi cải tạo hầm bảo quản thuỷ sản, các chuyến đi biển đều đạt kết quả khả quan so với trước, chất lượng sản phẩm tốt hơn nên giá bán được cao hơn, hiệu quả kinh tế tăng lên rõ rệt. Tỷ lệ sản phẩm kém chất lượng giảm rất nhiều, trước đây là 30%, nay chỉ còn 5%. Tỷ lệ hao hụt đá giảm, trước đây mỗi chuyến biển cần 350 cây đá, nay chỉ cần sử dụng khoảng 300 cây đá, do đó có thể kéo dài thời gian chuyến biển thêm 2-3 ngày. Với số lượng gần 1.000 tàu đánh bắt xa bờ của tỉnh ta hiện nay, nếu có điều kiện để cải tạo hầm bảo quản bằng loại vật liệu mới này thì doanh thu từ khai thác thuỷ sản sẽ đóng góp rất lớn cho kinh tế của tỉnh.

Tính hiệu quả của mô hình trong việc bảo quản sản phẩm khai thác, đảm bảo an toàn vệ sinh thực phẩm, tăng tính hiệu quả kinh tế trong khai thác thuỷ hải sản trên biển đã được các đại biểu và ngư dân tham quan đánh giá cao. Vấn đề đặt ra là chi phí để đầu tư cải tạo sang loại hầm bằng vật liệu composite khá lớn, khoảng 210-240 triệu đồng/3 hầm/tàu nên phần lớn bà con ngư dân tỉnh ta chưa thể có điều kiện để đầu tư. Theo tính toán của ông Lê Thanh Bình, nếu có điều kiện đầu tư thì sau khoảng 2-3 năm, ngư dân sẽ thu lại được giá trị của số tiền bỏ ra làm hầm bằng composite. Tuy nhiên, với số tiền gần 250 triệu đồng bỏ ra một lúc để làm hầm bảo quản thì không phải ngư dân nào cũng làm ngay được. Chính vì lẽ đó, nhà nước cần có chính sách cho vay hỗ trợ lãi suất để ngư dân có điều kiện cải tạo lại công cụ phục vụ sản xuất, nhất là đối với những tàu đánh bắt xa bờ có điều kiện để vươn khơi vươn xa.